

ČUVAJMO OKOLIŠ OBLIKUJMO BUDUĆNOST

PROJEKT EDUKACIJE GRAĐANA O SUSTAVU GOSPODARENJA OTPADOM

U nekoliko nastavaka donosimo, iz pera direktora našeg komunalnog poduzeća Peovica d.o.o., niz tekstova koji imaju za cilj približiti javnosti razloge i način provođenja odvojenog prikupljanja otpada. Ovaj projekt edukacije osmišljen je u Peovici d.o.o., nositelj projekta je grad Omiš, uz suradnju općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje, te je sufinanciran od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

ZAŠTO ODVOJENO PRIKUPLJANJE OTPADA?

Često nas se bombardira zvučnim naslovima i kovanicama o važnosti očuvanja okoliša, apelirajući na civilizacijske dosege modernog svijeta (Europe), spominje se budućnost, zemlja kakvu ostavljamo pokoljenjima koja dolaze i slično. Ovakav, ma koliko nesporno častan poziv, priznajmo, ipak vrlo apstraktno govori o potrebi da promijenimo navike vezane za naše postupanje sa svakodnevnim otpadom koji stvaramo u domovima i na radnim mjestima. Naša uspavana savjest i vječno rezervirani altruizam „ne pale“ na te „štoseve“. Stoga i rezultati izostaju ili su slabi. Stvarno, zbog čega bismo se gnjavili sa razdvajanjem otpada, šarenim kontejnerima, i usvajanjem niza pravila koji nam dodatno kompliciraju svakodnevni život i ustaljene navike? Odgovor je jednostavan: skupo je! Svakog dana sve je skuplje ne voditi računa o otpadu. Skupo je za naše obiteljske i poslovne budžete, skupo je zajednici (gradu, općini, državi), ... skupo je.

Još prije par decenija, krajem 20. stoljeća, nismo se previše obazirali na troškove. Sve što nas je zanimalo je upotrebna vrijednost. Zato smo npr. proizvodili plastične (najlonske) vrećice, koristili ih prilikom kupovine, a poslije ih bacali praktički bilo gdje. U međuvremenu nafta (i energija općenito) potrebna za proizvodnju te vrećice poskupila je (i postala oskudna) do te mjere da je cijena proizvodnje vrećice postala problem. Istovremeno, količina (iznimno teško i sporo razgradivih) vrećica odbačenih u okoliš (mora, šume, „iza brda“, ...) narasla je do kolosalnih razmjera. Pojavila se potreba zbrinjavanja odnosno reguliranja tako nastalih brda otpada. Počela su nas gušiti, uzimati životni prostor. Onečistili smo vodu, zemlju, zrak. Zbrinjavanje ovih „neugodnosti“ također nas je počelo koštati. Vremenom smo shvatili da nam je jeftinije proizvoditi materijale koji se mogu više puta upotrijebiti. No, nafte, šuma, itd., i dalje je sve manje. A s druge strane, postalo je problematično odlaganje otpada tek tako, bilo gdje. Zatvaraju se (i saniraju) neodgovarajuća odlagališta, čime cijena odlaganja na ova „odgovarajuća“ automatski raste. A za koju godinu (točnije, do 31.12.2017 za RH) zatvoriti će se sva odlagališta u našoj zemlji. Sav (preostali, neselektirani) otpad voziti će se u regionalne centre, po cijeni koja će biti višestruko veća od današnje. I ovdje dolazimo do pravog (i za sada više nego dovoljnog) odgovora na naše početno pitanje. Cijena koju plaćamo za

**Zajedno
čuvamo okoliš**

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

deponiranje jedne tone miješanog komunalnog otpada narasla je, na ovaj ili onaj način, višestruko prethodnih nekoliko godina. Za očekivati je da će se, u odnosu na današnje vrijednosti, još najmanje utrostručiti do kraja 2017. Netko će to morati platiti. Pogađate, mi. Korisnici usluge prikupljanja otpada u kućanstvima jednako kao i poslovni

korisnici. Kroz neizbježno uvećanje mjesečnih računa, kroz nove namete zbog potrebe investiranja u komunalnu opremu,

Pogledajmo stoga kako točno stvari stoje u našoj zajednici. Peovica d.o.o. na području grada Omiša, te općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje, godišnje prikupi i potom deponira na splitski Karepovac otprilike 10,000 tona miješanog komunalnog otpada (za informaciju, otprilike 75% te količine odnosi se na otpad koji proizvodi

lokalno stanovništvo, dok ostalih 25% nastaje kao posljedica aktivnosti turizma). Ove brojke potvrđuju donekle poznatu empiriju da, u prosjeku, jedan stanovnik proizvodi svakog dana otprilike 1 kg miješanog komunalnog otpada. Za svaku tonu spomenutog otpada, Peovica d.o.o. plaća splitskoj Čistoći d.o.o. naknadu u iznosu od 200 kn neto (250 kn bruto). Osim toga, grad Omiš plaća gradu Splitu (tzv. „eko renta“) za tu istu tonu također 200 kn. Drugim riječima, za svaku tonu otpada koju deponiramo na Karepovcu, trenutno naš je trošak (trošak zajednice) oko 450 kn bruto. Godišnje, dakle, samo deponiranje nas košta oko 4.5 milijuna kuna. Osim ovog iznosa, svi naši korisnici plaćaju i prolaznu stavku koja služi za saniranje odlagališta Karepovac (a svi znamo kako je to prošlo). Ostale vezane troškove

(gorivo, radna snaga, ...) za sada izbacimo iz razmatranja.

Pretpostavimo sada da uspijemo primarnom selekcijom otpada odvojiti npr. 10% papira iz te mase od 10,000 tona (udio papira u miješanom komunalnom otpadu procjenjuje se na 25%). Takav papir, i bez daljnjeg sortiranja (npr. odvajanja kartona i sl.), možemo prodati specijaliziranom poduzeću koje se bavi otkupom papira za reciklažu po cijeni od najmanje 200 kn po toni. Dakle, godišnje bismo mogli uprihoditi od prodaje takvog papira u našem pretpostavljenom slučaju 200,000 kn. No, kako bismo i smanjili (za istih 1,000 tona) istovremeno količinu koju deponiramo na Karepovac, time bismo smanjili i taj trošak za oko 450,000 kn. Ukupno gledano dakle, ako bismo odvojili samo 10% papira iz našeg miješanog komunalnog otpada, zajednici (automatski i sebi) bismo finansijski doprinijeli za oko 650,000 kn!!

Ova jednostavna računica (mnoge još faktore treba uračunati, npr. trošak novih spremnika, gubitak na suboptimalnoj organizaciji transporta, itd. – ali za početnu ilustraciju više nego dovoljno) jasno govori koliki motiv bismo morali imati u uspostavi što kvalitetnijeg sustava odvojenog prikupljanja otpada.